

Opolais: “Ik kan mezelf niet inhouden”

AMSTERDAM 25 FEBRUARI 2016 2 REACTIES

De operalieffhebber kan de komende tijd moeilijk om haar heen. De ster van de Letse sopraan Kristine Opolais is tot zulke hoogten gestegen dat ze in twee opeenvolgende bioscoopuitzendingen van de Metropolitan Opera de titelrol vertolkt: op 5 maart in *Manon Lescaut*, op 2 april in *Madama Butterfly*. Een gesprek met een intrigerende ster.

De ontmoeting met Opolais vindt plaats in Amsterdam, een stad die een belangrijke rol in haar leven speelt. Al zo'n tien jaar verblijft Opolais hier zeer regelmatig voor zanglessen bij de vermaarde zangpedagoge Margreet Honig.

“In 2007, toen ik nog redelijk aan het begin van mijn carrière stond, zong ik veel te zware rollen. Ik wilde mijn stem beter en verstandiger leren gebruiken.” Op aanraden van haar beroemde landgenote Elena Garanča nam Opolais lessen bij Margreet Honig.

“In het begin verbleef ik in de goedkoopste hotels van Amsterdam, vol ongedierte. Ik heb een keer een hele nacht rechtop in mijn bed gezeten omdat er muizen door mijn kamer heen en weer renden. Naarmate het beter ging met mijn carrière, kon ik me in Amsterdam gelukkig steeds betere hotelkamers veroorloven.”

De zanglessen bij Margreet Honig zijn weldadig voor Opolais. “Ze zijn als een wellnessbehandeling voor mijn stem. Margreet kent mij, mijn lichaam en mijn stem heel goed. Ze heeft me geleerd om aardig te zijn voor mijn stem en om mijn hele lichaam voor een ontspannen manier te gebruiken bij het zingen. Als ik bij haar kom met een probleem en vertel dat het me niet lukt om een bepaalde passage op een goede manier te zingen, laat Margreet me eerst concentreren op mijn ademhaling en mijn hele lichaam. Dan laat ze me de lastige passage zingen. Vaak lukt het dan opeens wél en blijkt een struikelblok eigenlijk geen struikelblok meer te zijn. Dankzij Margreet houd ik mijn stem gezond.”

Van Rēzekne naar Riga

Dat Opolais operazangeres zou worden, was aanvankelijk niet haar eigen idee. Als vijftienjarige deed de jonge Kristine, die al wat modellenwerk deed, mee aan een schoonheidswedstrijd. Een onderdeel hiervan was dat de deelneemsters een bijzonder talent moesten laten zien. Opolais deed zelf wat pop- en rockdeems geschreven en voerde deze uit. Ze won de wedstrijd niet, maar maakte met haar stemgeluid wel diepe indruk op haar moeder.

“Mijn moeder regelde onmiddellijk klassiekezangles voor me in Riga. Elke dinsdag was ik uren en uren onderweg, terwijl ik een hekel had aan het klassieke repertoire dat ik tijdens de lessen moest zingen. Na een jaar ben ik dan ook gestopt.”

Wanneer Opolais een jaar of 18, 19 is, ontdekt ze dat ze toch een passie heeft voor klassieke zang en opera. In de tussenliggende jaren is ze snel volwassen geworden. “In mijn late tienerjaren verhuisden we naar Riga. Daar hadden we het aanvankelijk erg zwaar. Mijn moeder was ernstig ziek en we konden financieel niet rondkomen. We hadden zelfs niet altijd te eten. Uiteindelijk is het met mijn moeder gelukkig goed gekomen en ging het ook financieel weer beter, maar ik was door die nare periode mijn onbezorgde jeugdigheid wel kwijtgeraakt. Ik denk dat ik die volwassenheid en die ervaring nodig had om opera te gaan waarderen en gevoelsmatig te begrijpen.”

Opolais meldt zich aan voor de vooropleiding van het conservatorium, maar mag uiteindelijk niet doorstromen naar het conservatorium, omdat ze gezakt is voor het vak muziektheorie – een vak waar ze zich overigens niet erg voor had ingespannen, omdat ze het niet nodig en niet interessant vond. Haar zangdocent doet nog een goed woordje voor haar, maar het mag niet baten.

Opolais besluit haar carrière te vervolgen met individuele zanglessen. Ze doet tevens auditie voor het koor van de Letse opera en wordt aangenomen. “Ik was vanaf het begin heel ambitieus. Toen ik begon, zei ik tegen mezelf en tegen iedereen die het wilde horen dat ik na twee jaar in het koor als solist op het podium zou staan. Ik bracht elke uur van de dag in het operahuis door. Ik werkte en oefende non-stop. Ik woonde bijna in het gebouw.”

Haar doel bereikt ze: na twee jaar mag Opolais op het podium in Riga haar eerste solorollen zingen. In die periode leert ze van de intendant van de Letse opera, Andrejs Žagars, één van de belangrijkste lessen van haar carrière. “Ik had als zangeres eigenlijk maar één doel: beroemd worden. Ik was een knap meisje met een goede stem en ik wilde een ster worden. Ik kwam op repetities in naveltuitjes, zong de scènes en stond verder vooral mooi te zijn. Žagars nam me apart en vroeg wat ik aan het doen was. Of ik wel wist dat het bij opera niet gaat om mooi zijn en zelfs niet om mooi zingen, maar dat de echte kracht van opera in het vocale en fysieke acteren zit, in het doorvoelen van wat een karakter meemaakt en voelt. Alleen op die manier kun je het publiek diep raken en tot tranen roeren.”

Acteren

Opolais staat er bekend om dat ze zich helemaal op haar rollen stort. “Ik geef alles wat ik heb. Misschien gaat dat soms ten koste van de schoonheid van mijn stem, maar ik krijg tenminste de gelegenheid om op het toneel echt over te brengen wat mijn karakter voelt. Ik houd dan ook erg van Maria Callas. Die leefde haar rollen ook en gaf alles wat ze had. Ze wist op het toneel haar publiek onvergetelijke en intens aangrijpende avonden te bezorgen. Dat is ook waar ik het voor doe.”

“Ik kan mezelf niet inhouden en een avond op 50 of 70 procent zingen, zoals sommige collega's soms doen om hun stem te sparen. Ik kan alleen maar alles geven op het podium. En misschien klinkt mijn stem op zo'n avond niet perfect en gepolijst, maar het is wel écht. Ik zou het niet anders willen.”

De sopraan maakt zich wel zorgen over de toekomst van de kunstvorm opera. In deze tijd van HD-bioscoopuitzendingen moeten zangers er geloofwaardig (en het liefst ook aantrekkelijk) uitzien en een mooie stem hebben. Dit baart Opolais zorgen.

“Ik zie zo veel jonge zangeressen die er beeldschoon uitzien en die een prachtige stem hebben, maar die toch niet écht weten te acteren, op zo'n manier dat het raakt. Na afloop van zo'n voorstelling ga je naar huis en zeg je: dat was een prima avond, om de avond vervolgens grotendeels te vergeten. Ik hoop dat het acteren – het échte acteren, vol overgave, vanuit de ziel – weer belangrijker wordt, want zonder dat ingrediënt kan opera niet haar volledige, tot tranen en kippenvel leidende impact hebben.”

Dat Opolais de actrice is geworden die ze is, heeft ze niet alleen aan Andrejs Žagars te danken, maar ook aan de drie voorstellingen van *La bohème* die ze in 2008 met Rolando Villazón zong, als invalster voor een zwangere Netrebko. “Het was aan het begin van mijn internationale carrière en ik stond tegenover een tenor die werkelijk álles gaf, bij wie alles uit het diepst van zijn ziel kwam. In de laatste akte zag ik zelfs de tranen over zijn wangen stromen. Ik heb sindsdien nooit meer met Rolando gezongen, maar hij heeft een diepe indruk op me gemaakt. Het was een ervaring die me mede gevormd heeft tot de zangeres en actrice die ik nu ben.”

Redder in nood: La bohème

Kristine Opolais heeft een volle agenda, maar staat toch bekend als de sopraan die als redder in nood kan optreden. Zo haalde de sopraan in 2014 alle kranten door bij de Metropolitan Opera in minder dan 24 uur zowel *Butterfly* als *Mimi* te zingen, waarbij *La bohème* ook nog live in bioscopen in de hele wereld werd vertoond.

“Ik was in New York voor *Madama Butterfly*. Op vrijdagavond 4 april zong ik zoals gepland *Butterfly*. Operazangers gaan meestal erg laat slapen; ik viel rond een uur of vijf 's ochtends in mijn appartement in slaap. Ik had mijn mobiele telefoon uitstaan om goed te kunnen uitslapen. Om zeven uur rinkelde er opeens toch een telefoon – het was de vaste lijn van mijn appartement. Ik nam verbaasd op en het bleek Peter Gelb, de intendant van de Met, te zijn. Het is me nog steeds een raadsel hoe hij dat nummer precies achterhaald heeft.”

Aan de telefoon vertelde Gelb dat Anita Hartig, de sopraan die diezelfde dag *Mimi* in de Live in HD-voorstelling zou zingen, ziek was geworden. Of Opolais misschien wilde invallen? “Ik schrok en vroeg of hij deze understudy wilde. Dat had hij wel, maar hij vertelde dat hij toch liever mij wilde hebben, omdat hij me geschikter vond voor de bioscoopuitzending. Vervolgens vertelde hij tot mijn schrik dat het een matineevoorstelling betrof en vroeg of ik me om tien uur kon melden voor het passen van de kostuums en het hoorbaar op dat moment buiten adem te zijn en paste het in de scène. Maar zenuwlopend was het wel.”

Nadat ze opgehangen had, bedacht ze zich echter. “Ik voelde opeens een soort kracht, het leek wel alsof het van buiten mezelf kwam, om het toch te doen. Ik belde Peter terug met de boodschap dat ik het toch zou doen en me om tien uur zou melden. Ik voelde me tot de voorstelling ontzettend vreemd. Ik was ervan overtuigd dat ik het niet zou kunnen, dat dit een krankzinnig en slecht idee was, en ik was werkelijk doodsbang om het helemaal te verprutsen. Tegelijkertijd voelde ik steeds weer die kracht, die me ondanks alles deed doorgaan. Ik ben gelovig en ik denk dat deze kracht van boven moet zijn gekomen. Anders kan ik het niet verklaren.”

Een bijkomend probleem was dat Opolais haar noten in *La bohème* weliswaar op haar duimpje kende, maar dat ze de tekst niet helemaal meer paraat had. “Mijn laatste *Mimi* was een jaar daarvoor geweest. Terwijl mijn kostuums met spoed werden aangepast, stond ik snel de tekst weer te leren. Ook nam ik de productie in sneltreinvaart door. Mijn angst bleef toenemen. Ik wist zeker dat het niet genoeg was en dat ik boegeroep zou ontvangen.”

Tijdens de voorstelling ging niet alles van een leien dakje en liepen de zenuwen hoog op. “Tijdens de laatste akte zat ik in mijn kleedkamer, wachtend tot de voorstellingsleider me per intercom zou oproepen om te gaan staan om stervend de trappen naar Rodolfo's appartement te beklimmen. Die oproep kwam echter niet en opeens hoorde ik de muziek die vlak voor *Mimi*'s opkomst klinkt. Ik schoot overeind, rende zo snel als ik kon naar het podium en kwam net op tijd, buiten adem, het appartement binnen. Gelukkig hoort *Mimi* op dat moment buiten adem te zijn en paste het in de scène. Maar zenuwlopend was het wel.”

Redder in nood: Manon Lescaut

Een andere noemenswaardige reddingsactie volgde in november 2014. Anna Netrebko trok zich twee weken voor de première terug uit een nieuwe productie van *Manon Lescaut* in München, waarin ze het podium zou delen met Jonas Kaufmann als Des Grieux. Opolais zou eigenlijk een voorstellingsreeks van *La bohème* in New York doen.

“Wat het voor mij aantrekkelijk maakte om naar München te gaan, was om weer met Jonas te kunnen zingen. We hadden een paar maanden eerder samen onze roldebuten als *Manon* en *Des Grieux* gemaakt bij het Royal Opera House in Londen. Een geweldige ervaring: de chemie was geweldig en we begrepen en vertrouwden elkaar volledig. Gelukkig vond Peter Gelb het goed dat ik naar München zou afreizen in plaats van *Mimi* te zingen in New York.”

Toen Opolais in München arriveerde, had ze slechts enkele dagen om de complexe encensering onder de knie te krijgen. Bovendien bleek het decor akoestisch een stuk minder optimaal dan dat in Londen. “Tegen de tijd van de première was ik doodmoe. Gelukkig zong ik met Jonas, dat heeft me erg geholpen. *Manon Lescaut* is een ‘duo-opera’, waarbij je zonder de andere helft van het duo nergens bent. Ik heb het er weleens met Jonas over gehad en we kunnen ons geen van beiden voorstellen hoe het is om *Manon Lescaut* zonder elkaar te zingen. Ik weet dat ik vroeg of laat een andere *Des Grieux* tegenover me zal hebben, maar dat zal echt wel wennen zijn.”

Op het moment van interviews wist Opolais nog niet dat ze sneller aan een andere *Des Grieux* zou moeten wennen dan verwacht: Jonas Kaufmann heeft wegens gezondheidsproblemen zijn agenda voor de komende maanden leeg moeten maken en heeft zodoende ook de *Manon Lescaut* bij de Met moeten afzeggen. Roberto Alagna neemt de rol van hem over.

Butterfly

Een glansrol van Opolais is *Cio Cio-San* in *Madama Butterfly*. Opolais vertelt dat ze het een erg zware rol vindt. “Je staat er, in tegenstelling tot in *Manon Lescaut*, helemaal alleen voor. Bovendien is de rol emotioneel extra zwaar voor me geworden sinds de geboorte van mijn dochter Adriana in 2011. Adriana reist bijna altijd met me mee. Ik houd haar zo veel mogelijk bij me; ze is het allerbelangrijkste in mijn leven. Nu ik weet hoe het voelt om een kind te hebben en daar zo ontzettend veel van te houden, is *Butterfly* een slopende rol om te zingen.”

“Cio Cio-San geeft aan het einde van de opera haar kind, haar dierbaarste bezit, mee aan Kate Pinkerton ten behoeve van een goede toekomst voor hem in de VS. Ze is een karakter dat zó toegewijd en puur is in haar liefde – niet alleen voor Pinkerton, maar vooral voor haar zoonje – dat het leven voor haar onmogelijk is wanneer ze weet dat ze haar kind nooit meer zal zien. Ze kán niet anders dan seppuku plegen.”

Opolais gaat altijd helemaal op in deze rol. “Het komt uit het diepste van mijn ziel. Ik heb zo'n connectie met dit karakter. Ik voel wat zij voelt. Het komt dan ook regelmatig voor dat ik tegen het einde van de opera in tranen ben. Het publiek merkt dat natuurlijk, omdat het te horen is aan mijn stemgeluid, maar dat geeft niet.”

Rollen

Emoties spelen voor Opolais niet alleen op het podium een belangrijke rol, maar ook daarbuiten. De sopraan gaat af op haar gevoelens en haar intuïtie. Zo heeft ze besloten, nu ze een dochter heeft, dat ze de rol van Jenúfa in de gelijknamige opera van Janáček niet meer zal zingen. Ze heeft zelfs een reeds geplande voorstellingsreeks bij de Met afgezegd.

“Ik moet kunnen voelen wat het karakter voelt. Ik moet me erin kunnen verplaatsen. En dat kan ik bij Jenúfa niet meer. Ik begrijp echt niet hoe Jenúfa nog een nieuw leven tegemoet kan gaan na het afgrijselijke verlies van haar kind. Hoe kun je op zo'n manier doorgaan na de dood van je kind? Ik kan het echt niet invoelen en daarom zing ik de rol niet meer.”

Een andere rol die Opolais ondanks aanbiedingen nooit zal zingen, is die van Salome in de gelijknamige opera van Richard Strauss. “Ik geloof simpelweg niet dat Salome gek is of anderszins beschadigd door een moeilijke jeugd. Daar merk ik in ieder geval niets van. Naar mijn gevoel is het een lege vrouw, zonder ziel. Ik verafschuw het karakter echt en kan er geen sympathie voor opbrengen. Ik zou haar dus ook nooit geloofwaardig kunnen zingen.”

Ook wanneer ze geen afschuw of onbegrip koestert voor karakters, laat ze zich door haar gevoel leiden. “Ik heb *Amelia* in *Simon Boccanegra* in Londen gezongen. Er is zelfs een cd van verschenen. Ik vond het toen een mooie rol om te zingen, maar nu moet ik er niet meer aan denken. Ik kan niet verklaren waarom, maar de rol interesseert me gewoon niet meer.”

“Dat geldt ook voor Elisabetta in *Don Carlo*. Ik heb de rol nog nooit gezongen, en het zal er waarschijnlijk ooit wel van komen, maar ik vind haar rol en muziek nu niet interessant. Hetzelfde heb ik nu met de rol van Rachel, die ik komende zomer in een nieuwe productie van *La Juive* in München zal zingen. Ik ben de partij aan het instuderen, maar haar muziek verveelt me op dit moment. Ik heb de partij maar weer even terzijde gelegd. Maar ongetwijfeld valt het later alsnog op zijn plek.”

Eenzelfde ervaring had Opolais eerder dit seizoen toen ze in München debuteerde als Margherita in Boito's *Mefistofele*. “Ik baalde al een beetje omdat ik het liefst ook Helena had gezongen. Maar de regisseur wilde twee volstrekt verschillende types en er zou bovendien niet voldoende tijd zijn om van kostuum en grime te wisselen. Nu zat ik met een behoorlijk kleine rol, en dan ook nog één waarmee ik geen connectie voelde en waarvan ik de muziek niet bijster interessant vond.”

“Op de avond van de première veranderde alles echter. Ik was zelf verbaasd hoe prachtig ik de muziek plotseling vond en hoe erg ik me opeens in het karakter kon inleven. Het was aan de late kant, maar gelukkig heb ik de connectie met Margherita alsnog kunnen voelen en me helemaal kunnen geven in de rol. Nu verheug ik me erop haar deze zomer weer in München te zingen.”

Rusalka

Een rol die ze volgend seizoen in München weer zal oppakken, is die van Rusalka, in de productie van Martin Kušej. Deze productie betekent voor Opolais heel erg veel, omdat van haar als actrice het uiterste wordt gevraagd, omdat ze het geweldig vond om met Kušej te werken en omdat deze rol veel betekend heeft voor haar carrière.

In de omstreden productie wordt de sprookjesopera van Dvořák op choquerende wijze op het toneel gebracht, met als argument dat achter alle sprookjes afgrijselijke waarheden schuilgaan. In de productie speelt een situatie die doet denken aan de zaak Joseph Fritzl, een Oostenrijker die zijn dochter jarenlang opslot in een kelder, seksueel misbruikte, mishandelde en meerdere kinderen bij haar verwekte.

Op de vraag of ze zich niet soms achter de oren heeft gekrabbd of twijfelde aan deze dergelijke radicale herinterpretatie van de opera, antwoordt Opolais ontkenkend. “Kuşej is erg ontzettend helderlijke regisseur. Hij wist ons allemaal mee te krijgen in zijn concept. Bovendien hoeven producties van mij niet per se traditioneel uitgevoerd te worden. Er is plaats genoeg voor beide soorten voorstellingen. Voor mijzelf is het het allerbelangrijkste of ik me emotioneel aan een karakter kan verbinden, en dat was in het geval van deze Rusalka – zeker zoals Martin Kušej haar voor ogen had – absoluut het geval.”

Nederland

Welke rollen Opolais verder in de toekomst op zich zal nemen, valt alleen maar af te wachten. Er zijn op dit moment in ieder geval geen plannen voor een rol bij De Nationale Opera, ook al komt de sopraan vaak in Amsterdam. Bijna had het Nederlandse publiek haar in *De legende van de onzichtbare stad Kitesj* en *het meisje Fevronja* van Rimski-Korsakov op het podium in Amsterdam gedeemaakt. Helaas moest Opolais wegens zwangerschapsverlof verstek laten gaan.

Wel zal Opolais op 11 en 12 mei aanstaande in het Amsterdamse Concertgebouw optreden. Met het Concertgebouworkest onder leiding van Semyon Bychkov zal ze een lied van Rachmaninoff en de briefscène uit *Jevgeni Onegin* ten gehore brengen.

Tot die tijd kan de Nederlandse operalieffhebber Opolais tweemaal meemaken in bioscoopvoortzendingen van de Metropolitan Opera. Op 5 maart zingt de sopraan *Manon Lescaut* en op 2 april vertolkt ze in *Madama Butterfly* de titelrol.

door [Laura Roling](#)

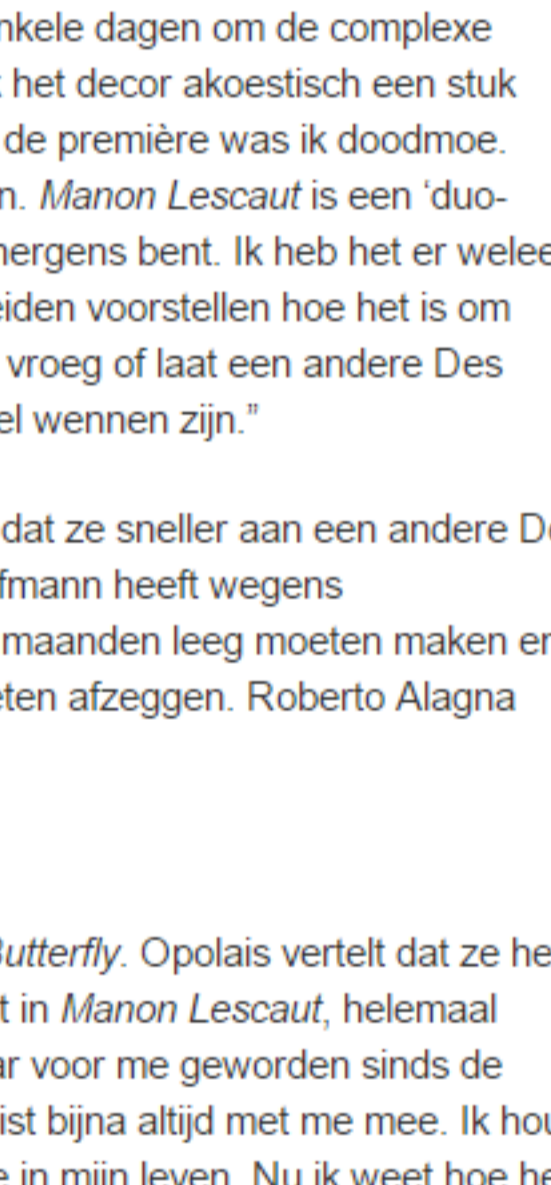
Kristine Opolais. (© Tatyana Vlasova)

Kristine Opolais: “Ik zie zo veel jonge zangeressen die er beeldschoon uitzien en die een prachtige stem hebben, maar die toch niet écht weten te acteren.” (© Tatyana Vlasova)

Kristine Opolais op een promobeeld van *Manon Lescaut* bij de Metropolitan Opera. (© Kristian Schuller / Metropolitan Opera)

Opolais: “Ik kan mezelf niet inhouden en een avond op 50 of 70 procent zingen, zoals sommige collega's soms doen om hun stem te sparen.” (© Tatyana Vlasova)

Opolais als *Madama Butterfly* bij de Metropolitan Opera. (© Marty Sohl / Metropolitan Opera)

Kristine Opolais in *Manon Lescaut* bij de Metropolitan Opera. (© Ken Howard / Metropolitan Opera)